

Parlamentul
Republicii Moldova

DEY-01 nr. 314
22 iulie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul de lege privind regimul de control al comerțului cu mărfuri strategice (nr. 254 din 17.07.2024)

Direcția generală juridică a examinat, *în mod prioritar*, proiectul de lege menționat în titlu, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996 și ale Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, și expune următoarele considerente.

I. Obiecții de ordin general

1. Proiectul de lege a fost înaintat de către Guvern, fapt ce corespunde prevederilor art. 73 din Constituție și art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Prin natura relațiilor sociale reglementate, proiectul de lege se înscrie în categoria legilor organice, adoptarea cărora ține de competența exclusivă a Parlamentului, fiind astfel în concordanță cu prevederile art. 66 și art.72 din Constituție.

3. Potrivit notei informative, proiectul legii privind regimul de control al comerțului cu mărfuri strategice a fost elaborat în legătură cu necesitatea îndeplinirii măsurilor prioritare pentru ridicarea nivelului de pregătire pentru aderare la Uniunea Europeană și alinierea la legislația europeană, asigurării implementării integrale și în termen a recomandărilor formulate de Comisia Europeană pentru implementarea Agendei de Asociere Republica Moldova - Uniunea Europeana în perioada 2021-2027; îndeplinirea angajamentelor asumate în baza Acordului de Asociere între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte; executării Planului național de acțiuni pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2023-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023.

4. Actualmente, principiile și procedura de control asupra exportului, reexportului, importului și tranzitului de mărfuri strategice, stabilește dispozițiile generale privind activitatea de acest gen pentru asigurarea securității naționale a Republicii Moldova, promovarea politicii externe a țării și participarea la eforturile internaționale privind controlul exportului, sunt reglementate în Legea nr. 1163/2000 cu privire la controlul exportului, reexportului, importului și tranzitului de mărfuri strategice. În Planul național de acțiuni pentru aderarea Republicii

Moldova la Uniunea Europeană pe anii 2024-2027, la capitolul 30, poziția 2, a fost prevăzută drept sarcină elaborarea unui proiect de lege de transpunere a Regulamentului (UE) 2021/821.

Odată cu intrarea în vigoare a proiectului de lege, Legea nr. 1163/2000 se va abroga.

5. Proiectul de lege a fost elaborat în vederea transpunerii parțiale a Regulamentului (UE) nr. 2021/821 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 mai 2021 de instituire a unui regim al Uniunii pentru controlul exporturilor, serviciilor de intermediere, asistenței tehnice, tranzitului și transferului de produse cu dublă utilizare (reformare).

De asemenea, proiectul de lege se aliniază la Poziția 2008/944/PESC a Consiliului din 8 decembrie 2008 de definire a normelor comune care reglementează controlul exporturilor de tehnologie și echipament militar.

6. Din punct de vedere al dreptului UE, prin prisma obiectului de reglementare, proiectul de act normativ se circumscrie reglementărilor statuate la nivelul UE, subsumate Politicii europene în domeniul politicii externe de securitate comună, fapt constatat în Declarația de Compatibilitate, întocmită de Centrul de armonizare a legislației nr. 31/02-69-7447 din 05.07.2024.

II. Privitor la concordanța proiectului de lege prevederilor legislative și respectării normelor de tehnică legislativă

1. Referitor la **clauza de armonizare**, pentru a fi în corespundere cu practicile comune de redactare, propunem ca textele "CELEX: 32021R0821" și "CELEX: 32008E0944" să fie excluse.

2. Art.2:

- potrivit regulilor de tehnică legislativă, definițiile se vor pune în ordine alfabetică;

- privitor la **noțiunile „certificat internațional de import”, „certificat de verificare a livrării”, „certificat al utilizatorului final”**, reținem, că pe parcursul proiectului nu se utilizează termenii respectivi. În tot cuprinsul proiectului de lege se face referință la „autorizație”, „autorizație și alte acte conexe”, „certificarea prealabilă”, „certificat constatator”. Dacă intenția autorilor a fost de a reglementa actele invocate, urmează, ca proiectul de lege să conțină reglementări privitoare la aceste categorii de certificate;

- **noțiunea „autorizație generală națională”**, dat fiind că potrivit art. 1 alin. (2) lit. c), subiecți ai legii vor fi persoanele care desfășoară comerțul cu mărfuri strategice, cuvintele „autorizație pentru comerțul” sugerăm a fi substituite cu cuvintele „autorizație pentru desfășurarea comerțului”;

- **noțiunea „autorizație globală”**:

- cu referire la denumirea autorizației, reținem că art. 4 alin. (2) și art. 10 alin. (2) utilizează termenul de „autorizație globală de export”, pentru care motiv se va unifica denumirea actului permisiv;

- textul „autorizație.....care poate fi valabilă pentru” poate fi interpretat în sensul valabilității autorizației respective, în contextul în care la art. 10 alin. (8) se prevede, că termenul maxim de valabilitate pentru autorizațiile individuale și

globale se stabilesc pentru fiecare tip separat,...care nu va depăși 2 ani din data eliberării. Deși se prezumă că, prin această formulare s-a avut în vedere acordarea autorizației destinate pentru comerțul cu mărfuri strategice, în scopul evitării unor interpretări neuniforme, sugerăm excluderea cuvintelor „care poate fi valabilă”. În plus, este incert și textul „poate fi”, care conduce la concluzia, că „autorizația poate fi/nu poate fi valabilă”.

Reiterăm sugestiile și pentru noțiunea de „autorizație individuală”;

- privitor la formularea „*utilizatori finali specificați și/sau în una sau mai multe țări străine specificate*”, relevăm că este lipsită de claritate, sugerând revederea acesteia;

- în noțiunea „import”, cuvântul „definitiv” propunem a fi substituit cu cuvântul „permanent”, ca fiind un termen consacrat juridic;

- noțiunea „program intern de conformitate”, întrucât în textul proiectului de lege se menționează despre „condițiile menționate în autorizație”, recomandăm excluderea cuvintelor „clauzelor și”. De asemenea, cuvintele „printre altele” propunem a fi excluse, ca fiind lipsite de claritate;

- noțiunea „servicii de intermediere”. Cât privește reglementările ce țin de serviciile auxiliare în corelare cu această noțiune, pentru un spor de claritate normativă, sugerăm completarea acestei noțiuni cu lit. c) cu următorul cuprins:

„c) serviciile auxiliare legate de comerțul cu produse cu dublă utilizare, cum ar fi, transportul, serviciile financiare, asigurarea sau reasigurarea, sau orice formă de publicitate generală sau de promovare nu constituie servicii de intermediere”;

- în noțiunea „solicitant”, apreciem necesar specificarea categoriei subiecților care vor avea calitatea de solicitant, „persoană fizică sau juridică”.

3. Art. 3, din considerentul, că norma propusă la alin. (2) dublează cea propusă la art. 1 alin. (2) lit. c), pentru evitarea dublărilor de reglementare, alin. (2) urmează a fi exclus din conținutul art.3.

4. Art. 4 alin. (1) lit. d), privitor la respectarea prevederilor tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, art. 19 din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova dispune, că „tratatele internaționale se execută cu bună-credință, în conformitate cu principiul *pacta sunt servanda*. Republica Moldova nu poate invoca prevederile legislației sale interne ca justificare a neexecutării unui tratat la care este parte”. În scopul prevenirii dublărilor de reglementare, sugerăm excluderea lit. d) din cuprinsul alin. (1).

5. Art. 5 lit. b), potrivit redacției acestei litere, Parlamentul va avea atribuția de a aproba „lista țărilor cărora li se pot fi instituite restricții la comerțul cu mărfuri strategice”, iar după cum se propune la art. 6 lit. e), Guvernul va avea competența de a prezenta Parlamentului propuneri în vederea aplicării restricțiilor pentru comerț cu mărfuri strategice. În același timp, la art. 16 alin. (2), se propune, ca „Lista statelor față de care pot fi instituite restricții la exportul și reexportul de mărfuri strategice de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova se elaborează de Guvern și se propune Parlamentului spre aprobare”.

Astfel, se observă o dublare în reglementare, pentru care motiv, prevederile vizate se vor reexamina în corelare, cu excluderea prevederilor care nu necesită a fi repetate.

6. Art. 6 lit. b), în partea ce ține de aprobarea de către Guvern a Listelor mărfurilor strategice supuse controlului, reținem, că actualmente există Nomenclatorul mărfurilor strategice supuse controlului, aprobat prin Anexa nr. 3 la Hotărârea Guvernului nr. 606/2002. Dacă se intenționează a se aproba o nouă „Listă a mărfurilor strategice supuse controlului”, urmează ca art. 20 din proiect, să prevadă o normă, prin care Guvernul va fi împuternicit, ca într-o anumită perioadă de timp să-și aducă în concordanță actele sale normative cu legea.

7. Art. 8:

- în esență, conține reglementări referitoare la regimul de control al comerțului cu mărfuri strategice. Alin. (2) al acestui articol specifică anumite acțiuni ce fac parte din acest regim care, în viziunea noastră, necesită a fi dezvoltate, prin instituirea unor norme complementare, care ar explica modalitatea de îndeplinire a acestor acțiuni. Spre exemplu, la lit. i) se propune drept acțiune „asigurarea și monitorizarea implementării măsurilor restrictive internaționale privind neproliferarea armelor de distrugere în masă și a alor produse utilizate în scopuri militare și care au ca obiect mărfurile strategice”. De aceea, considerăm că proiectul de lege trebuie să exprime cu claritate, care autoritate va implementa acțiunea respectivă, precum și alte acțiuni care se includ în regimul de control al comerțului cu mărfuri strategice;

- **alin. (2) lit. a),** cu referire la „stabilirea Listelor de mărfuri strategice supuse *regimului de control*”, apare întrebarea, dacă această Listă coincide cu „Lista mărfurilor strategice supuse controlului”. Altă referință la Lista mărfurilor strategice supuse regimului de control în proiect nu există. În cazul în care se propun a fi instituite ambele Liste, urmează a se specifica, cine aprobă Lista specificată la acest articol. Dacă se intenționează a reglementa doar o Listă, denumirea celei cuprinse la art. 8 urmează a fi revăzută.

8. Art. 9:

- **alin. (5) pct. 2) lit. a); pct.3) și alin. (7),** referințele la „Lista de produse militare” și „Lista de produse cu dubla utilizare” nu sunt însoțite de indicarea autorității/autorităților care va/vor aproba listele respective. Se impune o concretizare în acest sens;

- **alin. (11),** în sensul acestui alineat, se propune eliberarea unei autorizații „prin procedura simplificată care este stabilită de Guvern”. În acest context, sugerăm completarea art. 20 cu o normă, care ar însărcina Guvernul să probeze actele normative necesare implementării prevederilor legii.

9. Art. 10, examinat în corelare cu alte articole din proiect, se observă că nu există o reglementare unică în ceea ce privește indicarea actului permisiv. Astfel, art. 10 reglementează procedura de eliberare și prelungire a **autorizațiilor** pentru comerțul cu mărfuri strategice; art. 11 – refuzul eliberării **autorizațiilor** pentru comerțul cu mărfuri strategice și a **actelor conexe**; art. 12 - suspendarea temporară și reluarea valabilității **autorizațiilor** pentru comerțul cu mărfuri strategice; art. 13 – reperfectarea **autorizațiilor** pentru comerțul cu mărfuri strategice și a **actelor conexe**; art. 14 – retragerea **autorizațiilor** pentru comerțul cu mărfuri strategice și a **actelor conexe**. Respectiv, se impune revizuirea conținutului acestor articole și completarea cu prevederi care se vor referi, atât la autorizații, cât și la actele conexe.

10. Art. 15, instituie procedura de anulare a formularelor autorizațiilor pentru comerțul cu mărfuri strategice și a actelor conexe. După situațiile enumerate la alin. (1), pentru anularea formularelor, printre care se enumeră cazurile când: autorizația și actele conexe au fost pierdute sau deteriorate; a expirat termenul de valabilitate al acestora; solicitantul nu le-a utilizat în termenul de valabilitate stabilit, menționăm, că aceste reglementări se referă la anularea actelor permissive și nu la anularea formularelor acestora.

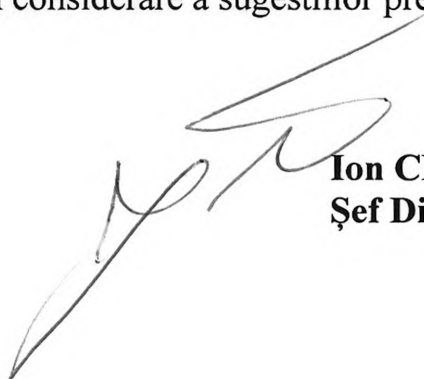
În plus, există o neconcordanță în materia propusă la acest articol, pe motiv că la alin. (1) sunt prevăzute situațiile pentru care se anulează actul permisiv la decizia unilaterală a autorității emitente, iar la alin. (2) se dispune, că titularul autorizațiilor și al actelor conexe, la constatarea aspectelor prevăzute la alin. (1), are obligația de a notifica imediat autoritatea emitentă cu prezentarea unei explicații în scris despre circumstanțele survenirii acestora, însoțite de acte confirmative.

Totodată, în sensul propunerii înserate la alin. (6), în caz de eliberare a duplicatului autorizației, autoritatea emitentă adoptă o decizie de anulare a *autorizației pierdute sau deteriorate* (se poate observa, ca în acest caz, se utilizează anularea autorizației, și nu anularea formularului autorizației).

Pentru motivele expuse, sugerăm revederea art. 15.

11. Capitolul IV „Dispoziții tranzitorii și finale”. Cu referire la structura actului normativ, în corespundere cu art. 41 alin. (1) lit. f) și g) din Legea nr.100/2017, inițial se reglementează dispozițiile finale, urmate ulterior de dispozițiile tranzitorii. Astfel, art. 21 urmează a fi plasat înaintea art. 19.

În concluzie, proiectul de lege poate fi propus spre examinare în cadrul ședințelor plenare, cu luarea în considerare a sugestiilor prezentului aviz.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală